

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

96. An sponsus, vel sponsa de futuro, & cum eis carnaliter se
commiscentes teneatur istam circumstantiam explicare? Ex p. 1. tract. 7.
res. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

RESOL. XCV.

Petrus habuit rem cum puella virgine, ipsa tamen consentiente, queritur, an hoc sit stuprum habens malitiam specie distinctam, à simplici fornicatione, & necessario in confessione aperiendam?

Et an violator virginis consentientis nihil teneatur restituere Parentibus, quibus virgo violata subest, quia puella est domina sua virginis integritatis?

Ex quo sequitur delectationes, & desideria in adolescente circa virginem non habere specialem malitiam mortalem super alias delectationes, modo adolescens non habeat voluntatem inferenda violentiæ; unde satis est, si in confessione dicat, se delectationem habuisse, vel desiderium circa feminam solutam, vel habuisse copulam cum soluta, quamvis sit virgo, modo ipsa consentiat. Ex part. 2. tr. 17. & Milc. 3. Ref. 12.

Sup. hoc supra in Ref. 93 & aliquid in Ref. 94. & infra in Ref. 165. §. In Ref. 11.

§. 1. **O**lim affirmativam sententiam mordicus sustinebam cum Villalobos in *summa*, tom. 2. tract. 30. diff. 10. n. 9. Filliuc. tom. 2. tract. 30. c. 3. n. 66. Valent. to. 3. disp. 6. q. 3. punct. 3. Caiet. 2. 2. q. 154. art. 6. ad 1. dubiū Jac de Graff. dec. aur. p. 2. lib. 2. c. 79. Azor. p. 3. c. 1. 1. q. 5. Suarez tom. 4. disp. 2. sect. 4. n. 6. nam in hac defloratione virginis reperitur iniustitia, non contra ipsam personam virginis, quia consentienti non fit iniuria, sed contra finem naturæ, ad quem concessit virgineum claustrum, cui non potest puella renuntiare, est enim custos non domina illius signaculi. Adde quod si filia nubat inconsulto patre, absque iusta causa, peccat contra pietatem paternam; ergo multo magis peccabit, quando consentit se violari; tum quia, ut dictum est, non habet dominium suæ integritatis corporalis, sicut neque habet dominium suæ vitæ; tum etiam, quia pater habet curam specialem corporis filiarum, ut habetur Eccl. 7. *Filia tibi sunt? serua corpus illarum.* Igitur per stuprum infertur iniuria patri, qui custos est corporis filiarum suarum, siue illa consentiat, siue dissentiat; nam per filiarum consensum non subtrahitur filia à custodia, & cura patris, vel tutorum qui gerunt curam patris. Immo nec ipsa poterit consentire, sicut neq. potest consentire, ut sibi abscedatur manus, sed per stuprum fit scissio quedam, & ruptio cuiusdam membrane carnis, ut vult Vesalius de *corpore humani fabrica*, lib. 5. & Fragolus de *Anatom.* lib. 1. cap. 19. Ergo per stuprum verè infertur iniuria, etiam si puella consentiat.

2. Sed re melius considerata contrariam sententiam amplexus sum, & censo stuprum si fiat consentiente puella, non continere specialem deformitatem, vel iniuriam, supra simplicem fornicationem. Ratio huius sententiæ est, quia non reperitur in stupro specialis deformitas, nisi adsit specialis iniuria; sed quando puella voluntariè consentit, non infertur iniuria, nam scienti, & consentienti non fit iniuria. Ergo in stupro propter consensum puellæ non reperitur specialis iniuria. Nec valet dicere, quod in stupro saltem reperitur iniuria contra parentes, vel tutores inuitos, hoc enim falsum est; nam puella est domina suæ virginis integritatis. Confirmatur, nam contra Valentiam 2. 2. disp. 9. q. 3. punct. 3. Gutierrez 99. canon. lib. 1. cap. 37. num. 24. Lopez part. 1. instr. cap. 77. Rodriguez tom. 1. cap. 208. num. 3. & alios

* Sup. hoc in Ref. præterita §. ult. post medium, à vers. Nec tenetur, & in tom. 8. tr. 7. dub. 7. Sotus, Veracruz, & alij apud Sanchez ubi in

fr. Ergo nulla iniustitia & iniuria confurgit per stuprum aduersus ius paternum. Dicendum est igitur, non dari speciem stupri sine raptu, atque ita violationem virginis sponte consentientis, etiam si sit sub cura paterna, non differre à simplici fornicatione. Et sic hanc sententiam sustinent, & sequuntur Sanctius in *selectis*, disp. 29. n. 7. Lessius lib. 2. cap. 10. dub. 1. Sanchez de *matrim.* lib. 7. disp. 14. n. 11. Valquez opus. de *ref. c.* 3. §. 1. dub. 1. num. 6. Coninch de *Sacram.* tom. 2. disp. 7. dub. 4. n. 19. & alij doctissimi neoterici.

3. Hinc sequitur, ut notat Lessius num. 8. delectationes & desideria in adolescente circa virginem, non habere specialem malitiam mortalem supra alias delectationes, modo adolescens non habeat voluntatem inferenda violentiæ. Unde satis est in confessione, si dicat se delectationem habuisse, vel desiderium circa feminam solutam; vel desiderium circa feminam solutam; etiam si habuerit copulam cum puella, modo ipsa, ut supra dictum est, consentierit. Et hæc circa hanc questionem satis est dixisse. Ad argumenta contrariæ sententiæ patet responsio ex dictis.

RESOL. XCVI.

An sponsus, & sponsa de futuro, cum eis carnaliter fornicantes, teneantur in confessione istam circumstantiam explicare? Ex part. 1. tr. 7. Ref. 5.

§. 1. **A**ffirmativè respondet Homobonus de *140.* Naldus in *sum. verb. sponsalia*, num. 12. Syluius in 3. p. quest. 43. art. 1. queritur 2. Molfesius Pitigianus in 4. sent. tom. 2. disp. 17. q. unica, art. 5. Sambento *selector. inter. lib.* 1. c. 5. n. 3. & Lopez *instr. ditor. confitent.* p. 1. c. 29. Petrus Fay in *addit. ad 3. p. quest. 9. art. 2. disputat. 7. ad 4.* cum Petro Ledema *ubi infra*: quia duplex est malitia, altera fornicationis, altera fracturum sponsalium, quæ ob id diuini possunt, ex cap. *quemadmodum de iniecur.* Nec valet dicere, hoc procedere in sola sponsa fornicante: nam uterque in corpus alterius per sponsalia ius sibi comparat.

2. Sed, his non obstantibus, non desunt Doctores, qui contrarium docent; nempe, talem circumstantiam non esse fatendam; neque à sponsa. Ita docet Couarruias in 4. decret. part. 1. c. 1. n. 11. Viualdus in *caus. del. libro aureo*, p. 1. in *tit. de sponsalibus*, n. 10. & probabilem hæc opinionem esse docuit Petr. de Ledema de *matr.* q. 43. art. 1. dub. ult. immò probabiliorum putat Azorius apud Filliucium, *ubi infra*: quia circumstantiam mutantes speciem sunt necessariò confitendæ: sed ista non mutat speciem, cum adulterium non sit, ut tenet Henriquez lib. 1. de *matr.* 1. 3. num. 4. ergo &c.

3. Non reticebo tamen, aliquos doctores media via incedere: & ita docet Rodriguez in *sum. tom. 1. c. 109. n. 3.* Sanchez de *matr.* tom. 1. lib. 1. disp. 2. num. 6. Fagúndez de *Præcept. Eccl.* tract. 2. lib. 4. c. 3. n. 1. & Filliucius tom. 2. tract. 30. c. 2. n. 53. Villalobos in *sum. tom. 1. tract. 9. dub. 36. n. 16.* quod talis circumstantia tunc necessariò est fatenda, quando se tenet ex parte femine; id est, dum aliquis fornicatur cum sponsa alterius de futuro: tunc enim tenetur fornicans, & ipsa sponsa fatere hanc sponsalium circumstantiam; at, quando se tenet ex parte viri, quia sponsus de futuro fornicatur, hæc circumstantia non est de necessitate detegenda in confessione.

4. Sed, his non obstantibus, noster P. Megala in 1. p. lib. 5. c. 11. q. 5. num. 9. putat, hanc circumstantiam non esse necessariò aperiendam in confessione, etiam in ordine

ordine ad sponfam : quia , vt diximus ex Henriquez non mutat speciem , neque est adulterium ; ideo existimo , hanc sententiam probabilem esse , & tutam in praxi : & illam etiam docent , vt supra notauimus , Couarr. & Vivaldus. Vide Resol. 67. tract. 4. de Sacram. in tertia huius Operis Parte.

RESOL. XCVII.

An vxoratus. si peccet cum coniugata, teneatur in confessione hoc exprimere, vel sufficiat tantum dicere, se commisisse adulterium? Ex part. 1. t. 5. & Misc. 5. Ref. 51.

§. 1. Sufficere hoc vltimum docet P. Ferrantinus Scapius à me merito laudatus disp. 1. de scandalo quæst. 66. num. 119. vbi loquens de vxore reddente debitum in loco sacro, sic ait: Idem docet Azor. loco supra citato tum de habente Ecclesiasticum beneficium, & sacros Ordines, tum de habente ex legitimo privilegio tria beneficia, verbi gratia. Exemplum est Emanuelis Sa v. Confessio, §. quidam putant, apud eundem Sanchez vbi supra num. 8. quod similiter non admittit Sanchez; ait Sa vnicam esse malitiam, si coniugatus peccet cum coniugata, & satis esse fateri dicendo, se adulterium admisisse. Ratio huius, & præcedentis casus est, quia sola multiplicatio præceptorum circa idem secundum eandem rationem, non facit pluralitatem peccatorum. Verum vt dixi, Sanchez neutrum admittit, sed credit in vtroque casu fatendam esse circumstantiam duplicis obligationis, id est, in primo casu ordinis; & beneficij: in secundo status matrimonij vtriusque, sed ego in vtroque casu oppositum existimo probabile, Et ad secundum casum, de coniugato peccante cum coniugata, etiam valent, quæ diximus quæst. illa 27. præsertim quando quis vno impulsu calumniam intulit pluribus, &c. Imò si verum esset, quod ipse asserit sequeretur, non duo tantum peccata adulterij committi ab vxore, sed plura, licet non omnia propriè adulteria essent dicenda, & probò. Accipiamus claritatis gratia, Petrum, & Ant. tum sic Petrus duo peccata adulterij committit, primum, quatenus infert iniuriam vxori propriæ: secundum, quatenus etiam infert iniuriam marito Antonia, cum qua peccat: posset quoque dici quod præter ista duo, committeret etiam tertium peccatum inferendo tertio modo iniuriam vxori propriæ, scilicet mediatè, quatenus per suam actionem cooperatur ipsi Antonia inferenti iniuriam vxori propriæ, id est propriæ ipsius Petri, &c.

2. Dices: quidquid sit de hoc tertio peccato, etiam remanet quod Petrus duo adulteria committat inferendo duabus personis iniuriam, vxori propriæ, & marito Antonia, ergo duplex peccatum. Respondeo, adhuc etiam remanet, quod vno actu iniurias illas inferat contra duos, & contra duo præcepta, prohibentia tamen rem eandem, & eodem modo, ac intuitu eiusdem virtutis, iubentis seruari fidem matrimonij, &c. Confirmatur etiam ex eo, quod si Religiosus cum moniali peccet, habendo copulam contra votum tantum peccatum sacrilegij committit, etiam si Deo duplex iniuria inferatur violando vtramque personam ipsi sacram duplici voto. Quamuis aliter sentiat Salas num. 20. cum Viguerio, Alcocer, & Peña, dicens, duplex peccatum in eo euentu committi ab vtroque. Denique confirmatur: Quia si supponatur aliquid esse prohibitum iure diuino, & humano, à Principe sæculari, & à Prælatis Ecclesiasticis, sine excommunicatione, postea verò sub excommunicatione, ac denique

sæpius sub nouis pœnis, ita tamen vt omnia huiusmodi præcepta versentur circa idem secundum eandem omnino rationem, ac intuitu eiusdem virtutis, v.g. furtum, intuitu iustitiæ, tunc qui furatur, vnum peccatum committit, quamuis pluribus legislatoribus iniuriam inferat, & pluribus etiam Dominis, si res furto sublata pertinebat ad plures pro diuisa, &c. Hæc omnia Ferrantinus.

3. Sed ego puto non esse recedendum à sententia Sanchez, cum sit communis inter Doctores quos hinc, ad latietatem possem adducere; & ad auctoritatem Emanuelis Sa adductam à P. Ferrantino pro sua sententia firmanda, sciant lectores, quod in editione Romana correctæ, & impressæ ex ordine Reuerendissimi Magistri Sacri Palatii, hæc opinio in Codice Emmanuelis Sa fuit deleta, & expuncta, vnde cum in prioribus editionibus haberentur verba adducta à Patre Ferrantino, in editione Romana hæc fuerunt apposita; Cum vterque peccans est coniugatus, id exprimendum. Ita ibi, & ita tenendum est.

RESOL. XCVIII.

Virum copula vxoricide, vel adulterij cum promissione matrimonij sit circumstantia in confessione aperienda?

Et in §. vltimo huius Resolutionis recitatinè apponuntur quatuor diuersi casus, in quibus aduertitur circumstantiam illorum esse in confessione aperiendam. Ex part. 3. tract. 4. Ref. 139. aliàs 140.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Henriquez lib. 5. de pœnis. cap. 6. numer. 3. in glossa littera M. vbi dicit esse circumstantiam necessariò explicandam in confessione, si vir ad eam accedat, cum qua nequit matrimonio copulari, vt si sit vxoricide; & licet non explicet, num ea circumstantia speciem mutet, at eam numerat inter alias, quæ in sexto præcepto diuersam speciem constituent.

2. Sed ego contrariam sententiam tenendam esse puto, quam tuentur Lessius lib. 4. cap. 3. dub. 6. numer. 45. Filiucius tom. 2. tract. 10. part. 2. cap. 1. num. 24. & Sanchez de matrimon. tom. 2. lib. 3. disput. 5. numer. 14. Dico igitur, quòd quando impedimentum matrimonij imponitur in pœnam admissi delicti, & ad præcauendum aliquod damnum, tunc copula cum habente tale impedimentum continet tantum singularem malitiam fornicationis. Exemplum est in impedimento criminis, vt adulterij cum promissione matrimonij, vel cum contractum est de præfenti, vel homicidij coniugis. Nam in prohibitione talis matrimonij non est speciale motiuum virtutis, sed tantum est in pœnam delicti. Consequenter copula illa illicita erit tantum vnius malitiæ fornicationis, & ideo in tali casu dicendum non esse circumstantiam in confessione detegendam.

3. Non reticebo tamen hinc adnotare cum supra dictis Doctoribus. Primò, esse circumstantiam inuestus diuersam specie à simplici fornicatione, & necessariò explicandam in confessione, si quis coitum habeat cum qua nequit inire matrimonium ob impedimentum consanguinitatis, vel affinitatis. Secundò, similiter esse circumstantiam luxuriæ, specie diuersam, ac necessariò fatendam, si quis rem habeat cum cognata spiritali in eo gradu, in quo hæc cognatio matrimonium dirimit, lpeciem autem hanc fornicationis aliqui vocant incestum spiritualem: vnde & sacrilegium. Tertio, concubitus cum cognatis legalibus